

Notitie Fiscaal Verdragsbeleid (2011)

Theorie en praktijk van de Nederlandse belastingverdragen met ontwikkelingslanden

SOMO Paper | augustus 2020

Nederland heeft zijn algemene beleid met betrekking tot belastingverdragen vastgelegd in de Notitie Fiscaal Verdragsbeleid (NFV). Deze notitie is voor het laatst gewijzigd in 2011.¹ Nederland heeft met ongeveer 100 landen een bilateraal belastingverdrag afgesloten. Daarvan is ongeveer een kwart² afgesloten met ontwikkelingslanden.³ In dit paper onderzoekt SOMO of Nederland meer mogelijkheden heeft gegeven aan ontwikkelingslanden om belasting te heffen op internationale investeringen, zoals gesteld in de NFV 2011.

De vraag of de uitgangspunten uit de NFV worden nageleefd daar waar het gaat om ontwikkelingslanden staat centraal in dit paper. In dit onderzoek gaat het om de belastingverdragen die sinds 2011 zijn afgesloten, dan wel heronderhandeld. In de NFV worden deze landen als aparte categorie erkend: (...) "het Nederlandse fiscale verdragsbeleid houdt rekening met de specifieke belangen van ontwikkelingslanden door hen de mogelijkheid te geven in eigen middelen te voorzien".⁴ De vóór 2011 afgesloten belastingverdragen met ontwikkelingslanden die na 2011 niet meer zijn gewijzigd vallen buiten het kader van dit paper.

Concreet gaat het in dit onderzoek om de belastingverdragen met: Indonesië⁵, Kenia⁶, Zambia⁷, Malawi⁸, Ethiopië⁹ en Oekraïne¹⁰. Een aantal belastingverdragen is sinds 2011 slechts op een beperkt aantal vlakken gewijzigd. Dit geldt voor het belastingverdrag met Oezbekistan¹¹, India¹² en Ghana¹³. Deze verdragen zijn onder meer aangepast (1) op basis van nieuwe OESO-richtlijnen, (2) om het verdrag ook van toepassing te laten zijn voor Nederlandse territoria buiten de EU en (3) om het belastingverdrag in lijn te brengen met relevante wijzigingen van nationale wet- en regelgeving.¹⁴ In de toelichtende nota van het protocol tot verdragswijziging¹⁵ staat voor deze drie landen beschreven dat de verdragswijzigingen in overeenstemming zijn met het Nederlandse verdragsbeleid zoals gesteld in de NFV 2011. Op basis van de NFV 2011 is het onduidelijk of het gehele verdrag in lijn dient te zijn met het verdragsbeleid, of louter de gewijzigde artikelen. Om deze reden worden deze drie verdragen wel in dit onderzoek meegenomen, maar apart behandeld in de conclusie.

De resultaten van dit onderzoek zijn voor publicatie ter review aan het Ministerie van Financiën voorgelegd. Het ontvangen commentaar is, waar relevant, verwerkt in deze paper. ◀

Belastingverdragen

Landen maken onderling afspraken in zogenoemde belastingverdragen over het belasten van personen en bedrijven die grensoverschrijdend investeren en activiteiten ontplooiën. Deze verdragen dienen om vast te leggen welke overheid waar en op welk moment belasting heft, maar ook om dubbele heffingen te voorkomen en informatie tussen overheden uit te wisselen.¹⁶

Landen sluiten om meerdere redenen belastingverdragen af. Een veelgenoemde reden voor het afsluiten van belastingverdragen is de beoogde toename van investeringen tussen beide landen.¹⁷ Belastingverdragen zouden deze investeringen stimuleren door 'belemmeringen' op economisch verkeer tussen beide landen aan restricties te onderwerpen, zoals de heffing van bronbelastingen. Echter, de verlaging van bronbelastingen resulteert ook in minder directe belastinginkomsten voor de verdragslanden. Hoe dit negatieve budgettaire effect (in verband met de verlaging van de bronbelastingen) door beide landen wordt opgevangen hangt onder meer af van de netto investeringspositie van beide landen. Het negatieve budgettaire effect van bijvoorbeeld verlaagde bronbelastingtarieven zal sterker zijn voor het land dat netto meer kapitaal importeert dan voor het andere land.¹⁸ Het zijn met name ontwikkelingslanden die in veel gevallen netto meer kapitaal importeren.

Om deze reden slaat het negatieve budgettaire effect van verlaagde bronbelastingtarieven in veel gevallen sterker uit naar ontwikkelingslanden. Zij zullen dus minder belastinginkomsten innen als gevolg van het afsluiten van het belastingverdrag. Daarbij zal de potentieel verhoogde economische groei door de afsluiting van het belastingverdrag in veel gevallen het negatieve budgettaire effect niet kunnen opvangen. Ook heeft veelvuldig onderzoek uitgewezen dat de invloed die het afsluiten van een belastingverdrag op economische groei heeft van meerdere factoren afhangt. Bijvoorbeeld de aanwezigheid van een koloniaal verleden, de grootte van de economie en de geografie.¹⁹ Wetenschappelijke onderzoeken, die het effect van het afsluiten van belastingverdragen op investeringen en economische groei meten, laten een gemengd beeld zien. Er is dan ook niet eenduidig vast te stellen dat het afsluiten van belastingverdragen leidt tot een toename aan investeringen en economische groei²⁰, en voor ontwikkelingslanden is het risico juist groot dat dit leidt tot minder belastinginkomsten.

Notitie Fiscaal Verdragsbeleid 2011

De Notitie Fiscaal Verdragsbeleid is voor het laatst gewijzigd in 2011. De eerste notitie verscheen in 1987 en is aangepast in 1996 en 1998.²¹ Een nieuwe Notitie Fiscaal Verdragsbeleid is reeds in 2018 aangekondigd en in juni 2020 naar de

Tweede Kamer gestuurd.²² In de NFV van 2011 staat, naast het algemene beleid, een aparte behandeling van ontwikkelingslanden ten aanzien van belastingverdragen beschreven. Er wordt gesteld dat *"het Nederlandse fiscale verdragsbeleid rekening houdt met de specifieke belangen van ontwikkelingslanden door hen de mogelijkheid te geven in eigen middelen te voorzien"*.²³ Er wordt dan ook gesteld dat *"Nederland ook in de komende jaren in relatie tot ontwikkelingslanden, meer dan bij andere verdragspartners, begrip [zal] blijven tonen voor bijvoorbeeld verzoeken om uitbreiding van het begrip 'vaste inrichting' of om relatief hoge bronbelastingen"*. Dit wordt in een Kamerdebat²⁴ nader toegelicht: *"Nederland is in lijn met het verdragsbeleid ten aanzien van ontwikkelingslanden bereid akkoord te gaan met hogere bronheffingen dan in relatie met meer ontwikkelde landen, met dien verstande dat Nederland een min of meer gelijkwaardig resultaat wil als in de verdragen van dat ontwikkelingsland met vergelijkbare meer ontwikkelde landen."*²⁵

Opzet onderzoek

Zoals hierboven gesteld wordt er op twee vlakken rekening gehouden met de belangen van ontwikkelingslanden: Zowel ten aanzien van het begrip 'vaste inrichting'²⁶ als ten aanzien van de 'hoogte van de bronbelastingen'. Voor dit onderzoek is gekeken naar de bronbelastingen, in het bijzonder naar dividenden, interest en royalty's.²⁷ Deze bronbelastingen zijn afgezet tegen de bronbelasting die de verdragspartner is overeengekomen met andere OESO-landen.²⁸ Ten aanzien van bronbelastingen is er sprake van verschillen in de definitiebepaling tussen de verschillende belastingverdragen. De hierin gemaakte keuzes worden hieronder toegelicht.

Dividend

Het belangrijkste onderscheid dat in de meeste belastingverdragen gemaakt wordt ten aanzien van dividenden is 'portfolio' en 'deelneming'. Van portfolio-investeringen is over het algemeen sprake wanneer er beperkt in het aandelenkapitaal van een onderneming wordt geïnvesteerd. Binnen de EU wordt het onderscheid tussen portfolio- en deelnemingsdividend gemaakt bij een investering van 5% in het aandelenkapitaal van een bedrijf. Wanneer een investeerder minder dan 5% van de aandelen bezit wordt zijn dividend als portfolio gezien, bij een percentage boven de 5% wordt het gezien als deelnemingsdividend.²⁹ Omdat de definities voor portfoliodividend sterk verschillen tussen landen en tussen de afgesloten belastingverdragen, is in dit onderzoek geen vergelijkend onderzoek gedaan naar portfoliodividenden. Voor dit onderzoek wordt dan ook alleen gekeken naar deelnemingsdividend, onafhankelijk van het deelnemingspercentage.³⁰

Anti-misbruikbepalingen

Hoewel bilaterale belastingverdragen van toepassing zijn op de inwoners van beide landen, kunnen deze belastingverdragen ook worden gebruikt door personen en bedrijven uit derde landen. Het gevaar van dit oneigenlijk gebruik, 'treaty shopping' genoemd, wordt in het VN-verdragsmodel (artikel 1)³¹ als volgt beschreven:

"Treaty shopping is a form of improper use of tax treaties that refers to arrangements through which persons who are not entitled to the benefits of a tax treaty use other persons who are entitled to such benefits in order to indirectly access the benefits."

In 2013 heeft het IBFD (International Bureau of Fiscal Documentation) een onderzoek uitgevoerd in opdracht van de Minister van Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking en de Staatssecretaris van Financiën.³² Doel van het onderzoek was het risico op onbedoeld gebruik van Nederlandse belastingverdragen met ontwikkelingslanden in kaart te brengen. In dit kader³³ zijn de belastingverdragen tussen Nederland en Bangladesh, de Filipijnen, Ghana, Oeganda en Zambia (en tot op zekere hoogte Kenia) vergeleken met de belastingverdragen tussen deze landen en de referentielanden België, China, Duitsland, Frankrijk, Ierland, India, Mauritius, Verenigd Koninkrijk en Zwitserland. Op basis van deze selectie bleek dat de vijf Nederlandse verdragen met de armste ontwikkelingslanden weinig afwijken van de verdragen die deze ontwikkelingslanden met de referentielanden hebben gesloten.

Ondermeer op basis van dit IBFD-onderzoek zegde de Nederlandse overheid in 2013 toe om verdragsmisbruik tegen te gaan: alle lopende en nieuwe verdragen met ontwikkelingslanden kregen een anti-misbruikbepaling aangeboden.³⁴

Interest

In de meeste belastingverdragen bestaat er een algemeen geldende bronbelasting ten aanzien van interest. Wel kennen veel belastingverdragen een uitzondering op dit interestpercentage, afhankelijk van de onderliggende 'assets'³⁵ of van de ontvangende partij³⁶. Voor de bepaling van de bronbelasting op interest is voor dit onderzoek de algemeen geldende bronbelasting op interest gekozen.

Royalty's

Ook voor royalty's kennen vele belastingverdragen uitzonderingen. Vaak zijn deze uitzonderingen gebaseerd op het type 'assets' waarover de royalty wordt betaald.³⁷ Voor de bepaling van de bronbelasting op royalty's is voor dit onderzoek de algemeen geldende bronbelasting op royalty's gekozen.

Technische diensten

Een belangrijke bronheffing, die met name voor ontwikkelingslanden een belangrijke rol speelt, is de bronheffing op technische diensten. Voor deze bronheffing wordt er in de meeste verdragen geen aparte clausule opgenomen die dit specificeert. In een aantal gevallen wordt deze lacune opgevangen door technische diensten onderdeel te maken van de definitiebepaling van royalty's, maar in de meeste belastingverdragen blijft een dergelijke bronheffing buiten

beschouwing.³⁸ Omdat technische diensten in het huidige economische model een steeds belangrijkere rol gaan spelen, is er een sterke roep vanuit ontwikkelingslanden om een bronheffing hierop binnen belastingverdragen te effectueren. Om deze reden kent het VN-verdragsmodel sinds 2017 een specifieke artikeltoevoeging (Artikel 12A) ten aanzien van technische diensten.³⁹ Aangezien een bronheffing op technische diensten geen onderdeel uitmaakt van de NFV 2011 is deze, ondanks haar grote relevantie voor ontwikkelingslanden, niet meegenomen in dit onderzoek.

Most-Favored-Nation clause

Een belangrijke bepaling, die soms in belastingverdragen opgenomen wordt, is de Most-Favored-Nation (MFN) clause. Opname van deze bepaling maakt dat het (bilateraal) overeengekomen bronbelastingtarief verlaagd wordt met het laagste bronbelastingtarief dat dit land kent in haar belastingverdragen met andere landen. Dit kan voor een of meerdere inkomenscategorieën gelden. Ook kan deze clausule alleen van toepassing zijn op een bepaalde groep landen (bijvoorbeeld OESO-lidstaten).⁴⁰ In dit onderzoek komt de MFN-clausule in een aantal gevallen terug. Landen die een MFN-clausule hebben, staan vetgedrukt vermeld in de voetnoten bij de tabellen 3 t/m 11.⁴¹

- **Indonesië** kent een MFN-clausule in haar belastingverdragen met de volgende OESO-landen: Frankrijk en Verenigd Koninkrijk.
- **Zambia** kent een MFN-clausule in haar belastingverdrag met het volgende OESO-land: Frankrijk.
- **Ethiopië** kent een MFN-clausule in haar belastingverdragen met de volgende OESO-landen: Frankrijk en Italië.
- **India** kent een MFN-clausule in haar belastingverdragen met de volgende OESO-landen: België, Finland, Frankrijk, Hongarije, Nederland, Spanje, Zweden en Zwitserland.
- **Kenia** kent een MFN-clausule in haar belastingverdrag met Frankrijk.

Voor de bepaling van het bronbelastingtarief binnen een belastingverdrag dat een MFN-clausule kent wordt het op dit moment geëffectueerde bronbelastingtarief (in overeenstemming met MFN-clausule) gekozen.

Inzet onderhandelingen verdragspartners

In de NFV 2011 wordt duidelijk gesteld dat van Nederlandse zijde hogere bronbelastingen zullen worden geaccepteerd ten aanzien van ontwikkelingslanden. In dit onderzoek wordt gekeken of de sinds 2011 gewijzigde of nieuwe belastingverdragen met ontwikkelingslanden, daadwerkelijk hogere bronbelastingtarieven kennen. Hierbij is het van belang in acht te nemen dat een bilateraal belastingverdrag een uitkomst van een onderhandeling tussen twee landen is. Wanneer het overeengekomen bronbelastingtarief lager is dan het OESO-gemiddelde kan dit (ook) gebaseerd zijn op de voorkeuren van het onderhandelings-team van het ontwikkelingsland. Dit werd ook door de Staatssecretaris van Financiën opgemerkt (2019):⁴² *“Het is de ervaring bij onderhandelingen met ontwikkelingslanden dat ook deze landen bereid zijn tot een wederkerige verlaging van de gehanteerde bronheffingen; ook ontwikkelingslanden erkennen over het algemeen dat hoge bronheffingen een belemmering kunnen vormen voor het aantrekken van investeringen.”*

Aangezien onderhandelingen achter gesloten deuren plaatsvinden en de inhoud van de onderhandelingsinzet niet publiekelijk bekend wordt gemaakt, blijft het onmogelijk te achterhalen hoe de bronbelastingtarieven tot stand zijn gekomen. Gedeeltelijk kan de positie van Nederland en het desbetreffende ontwikkelingsland worden afgeleid uit de ‘Memorie van Toelichting’ tijdens de aanbidding van het desbetreffende belastingverdrag aan het parlement en/of bij de vragen en antwoorden van de parlementsbepaling. Zie de Annex voor een uitgebreide analyse van de onderhandelingspositie van de verdragspartners voor de in dit onderzoek onderzochte belastingverdragen.

Op basis van deze analyse kan gesteld worden dat alleen in het geval van Ethiopië er vanuit de verdragspartner de nadrukkelijke wens bestond om relatief lage bronbelastingen overeen te komen. In de meeste toelichtingen bij de belastingverdragen staat beschreven dat Nederland de nadrukkelijke wens had lagere bronbelastingtarieven af te sluiten.⁴³ Voor een aantal verdragspartners kunnen er geen eenduidige conclusies worden getrokken aangaande de positie van de ontwikkelingslanden over de hoogte van de bronbelastingen.⁴⁴ Alvorens over te gaan tot de uitkomsten van het onderzoek worden hieronder de bronbelastingtarieven beschreven die in de belastingverdragen met ontwikkelingslanden, die sinds 2011 gewijzigd dan wel afgesloten zijn, tot uitdrukking zijn gekomen. Zie tabel 1.

Voor een aantal belastingverdragen met ontwikkelingslanden geldt dat deze, sinds 2011, maar op een beperkt aantal vlakken zijn gewijzigd. Dit geldt ten aanzien van het belastingverdrag met Oezbekistan⁴⁵, India⁴⁶ en Ghana⁴⁷. Het is dan ook om die reden dat deze verdragen wel in dit onderzoek zullen worden meegenomen, maar apart worden behandeld in de conclusie. Zie tabel 2.

In de tabellen 3 t/m 11 op de hierna volgende pagina's staat, per belastingverdrag, beschreven hoe de bronbelastingtarieven in het belastingverdrag met Nederland zich verhouden tot de bronbelastingtarieven zoals overeengekomen in de belastingverdragen tussen de verdragspartner en andere OESO-landen.

Per verdragspartner is het aantal OESO-landen aangegeven dat een bronbelastingtarief heeft dat hoger, lager of gelijk is aan het belastingverdrag met Nederland. Ook is er een gemiddelde bronheffing berekend, op basis van de belastingverdragen tussen de overige OESO-landen en de verdragspartner.

Ook staat het nationale bronbelastingtarief in de tabellen vermeld. Dit is het tarief dat van toepassing is wanneer geen aanspraak kan worden gemaakt op (een lagere bronheffing van) een belastingverdrag. De meeste landen kennen ten aanzien van transacties op passieve inkomsten een onderscheid tussen ‘resident en non-resident’ individuen en bedrijven. Aangezien dit onderzoek op transacties tussen landen toeziet wordt er gekozen om het tarief dat geldend is voor ‘non-residents’ op te nemen.

Tabel 1

Land	Heronderhandeling	Dividend (%)	Interest (%)	Royalty's (%)
Oekraïne (2018)	X	5	10	5/10 ⁴⁸
Indonesië (2015)	X	5	10	10
Kenia (2015) ⁴⁹		0	10	10
Zambia (2015)	X	5	10	7,5
Malawi (2015) ⁵⁰	X	5	10	5
Ethiopië (2012/2014)		5	5	5

Tabel 2

Land	Heronderhandeling	Dividend (%)	Interest (%)	Royalty's (%)
Ghana (2018)	X	5	8	8
Oezbekistan (2018)	X	0 ⁵¹	0 ⁵²	0 ⁵³
India (2012)	X	5 ⁵⁴	10	10

Tabel 3 Belastingverdrag Nederland - Oekraïne 2018^I

	Bronbelastingtarief belastingverdrag	Bronbelastingtarief nationaal
Dividend – <i>deelname</i>	5	15 ^{IV}
Interest – <i>algemeen</i> (%)	10 ^{II}	15
Royalty's (%)	10 ^{III}	15

	Aantal OESO-landen hoger	Aantal OESO-landen gelijk	Aantal OESO-landen lager	Gemiddeld OESO-landen
Dividend – <i>deelname</i>	4 ^V	24 ^{VI}	3 ^{VII}	5,6%
Interest – <i>algemeen</i>	0	22 ^{VIII}	9 ^{IX}	8,2%
Royalty's	0	24 ^X	7 ^{XI}	9,1%

I International Bureau for Fiscal Documentation, 2020, *Tax Treaty Database*, <https://www.ibfd.org/IBFD-Products/Tax-Treaties-Database>; PriceWaterhouseCooper, 2020, *Ukraine - Corporate - Withholding taxes, Worldwide Tax Summaries*, <http://taxsummaries.pwc.com/ID/Ukraine-Corporate-Withholding-taxes>

II Zowel voor interest als royalty's is er een bronbelasting van 5% beschikbaar, onder bepaalde voorwaarden.

III Er is geen algemeen geldende bronbelasting op royalty's. Er wordt een bronbelasting van 10% geheven op royalty's voor het gebruik van, of voor het recht van gebruik van, een auteursrecht op een werk op het gebied van letterkunde of kunst (waaronder begrepen bioscoopfilms en films of geluidsbanden voor radio of televisie-uitzendingen). Een bronbelasting van 5% geldt voor het gebruik van, of voor het recht van gebruik van, een auteursrecht op een werk op het gebied van wetenschap, een octrooi, een fabrieks- of handelsmerk, een tekening of model, een plan, een geheim recept of een geheime werkwijze, of voor inlichtingen omtrent ervaringen op het gebied van nijverheid, handel of wetenschap.

IV Transacties met niet-residentiële bedrijven. Voor transacties met niet-residentiële individuen geldt een tarief van 5, 9 of 18% (afhankelijk van de situatie).

V Japan (15%), Portugal (10%), Spanje (18%), Turkije (10%).

VI Oostenrijk, België, Canada, Tsjechië, Denemarken, Estland, Duitsland, Griekenland, Hongarije, IJsland, Ierland, Israël, Italië, Luxemburg, Letland, Litouwen, Mexico, Noorwegen, Polen, Slovenië, Zwitserland, VK, VS, Zuid-Korea.

VII Finland (0%), Frankrijk (0%), Zweden (0%).

VIII België, Canada, Denemarken, Estland, Finland, Frankrijk, Griekenland, Hongarije, IJsland, Ierland, Israël, Italië, Japan, Litouwen, Letland, Luxemburg, Mexico, Noorwegen, Polen, Portugal, Zweden, Turkije.

IX Oostenrijk (5%), Duitsland (5%), Zuid-Korea (5%), Slovenië (5%) Spanje (0%), Tsjechië (5%), Zwitserland (5%), VK (5%), VS (0%).

X België, Canada, Tsjechië, Denemarken, Finland, Estland, Frankrijk, Griekenland, IJsland, Ierland, Israël, Japan, Letland, Litouwen, Luxemburg, Mexico, Noorwegen, Polen, Portugal, Slovenië, VS, Zweden, Turkije.

XI Oostenrijk (5%), Duitsland (5%), Hongarije (5%), Italië (7%), Zuid-Korea (5%), Spanje (5%), VK (5%), Zwitserland (5%).

Tabel 4 Belastingverdrag Nederland - Indonesië 2015¹

	Bronbelastingtarief belastingverdrag	Bronbelastingtarief nationaal
Dividend – <i>deelneming</i>	5	20
Interest – <i>algemeen</i> (%)	10	20
Royalty's (%)	10	20

	Aantal OESO-landen hoger	Aantal OESO-landen gelijk	Aantal OESO-landen lager	Gemiddeld OESO-landen
Dividend – <i>deelneming</i>	25 ^{II}	0	0	10,8%
Interest – <i>algemeen</i>	3 ^{III}	22 ^{IV}	0	10,5%
Royalty's	7 ^V	18 ^{VI}	0	11,2%

I International Bureau for Fiscal Documentation, 2020, *Tax Treaty Database*, <https://www.ibfd.org/IBFD-Products/Tax-Treaties-Database>; PriceWaterhouseCooper, 2020, *Indonesia - Corporate - Withholding taxes, Worldwide Tax Summaries*, <https://taxsummaries.pwc.com/indonesia/corporate/withholding-taxes>

II Australië (15%), Oostenrijk (10%), België (10%), Canada (10%), Tsjechië (10%), Denemarken (10%), Finland (10%), Frankrijk (10%), Duitsland (10%), Italië (10%), Japan (10%), Hongarije (15%), Zuid-Korea (10%), Luxemburg (10%), Mexico (10%), Nieuw-Zeeland (15%), Noorwegen (15%), Polen (10%), Portugal (10%), Spanje (10%), Zweden (10%), Zwitserland (10%), Turkije (10%), VK (10%), US (10%).

III Tsjechië (12,5%), Hongarije (15%), Frankrijk (15%).

IV Australië, Oostenrijk, België, Canada, Denemarken, Finland, Duitsland, Italië, Japan, Zuid-Korea, Luxemburg, Mexico, Nieuw-Zeeland, Noorwegen, Portugal, Polen, Spanje, Zweden, Zwitserland, Turkije, VK, VS

V Tsjechië (12,5%), Denemarken (15%), Hongarije (15%), Zuid-Korea (15%), Luxemburg (12,5%), Nieuw-Zeeland (15%), Polen (15%).

VI Australië, Oostenrijk, België, Canada, Finland, Frankrijk, Duitsland, Italië, Japan, Mexico, Noorwegen, Portugal, Spanje, Zweden, Zwitserland, Turkije, VK, VS.

Tabel 5 Belastingverdrag Nederland - Kenia 2015¹

	Bronbelastingtarief belastingverdrag	Bronbelastingtarief nationaal
Dividend – <i>deelneming</i>	0	10
Interest – <i>algemeen</i> (%)	10	15
Royalty's (%)	10	20

	Aantal OESO-landen hoger	Aantal OESO-landen gelijk	Aantal OESO-landen lager	Gemiddeld OESO-landen
Dividend – <i>deelneming</i>	8 ^{II}	0	0	14,1%
Interest – <i>algemeen</i>	8 ^{III}	0	0	15,5%
Royalty's	6 ^{IV}	2 ^V	0	15,6%

I International Bureau for Fiscal Documentation, 2020, *Tax Treaty Database*, <https://www.ibfd.org/IBFD-Products/Tax-Treaties-Database>; PriceWaterhouseCooper, 2020, *Kenya - Corporate - Withholding taxes, Worldwide Tax Summaries*, <http://taxsummaries.pwc.com/ID/kenya-Corporate-Withholding-taxes>

II Canada (15%), Denemarken (20%), Frankrijk (10%), Duitsland (15%), Noorwegen (15%), Zuid-Korea (8%), Zweden (15%), VK (15%).

III Canada (15%), Denemarken (20%), Frankrijk (12%), Duitsland (15%), Noorwegen (20%), Zuid-Korea (12%), Zweden (15%), VK (15%).

IV Canada (15%), Denemarken (20%), Duitsland (15%), Noorwegen (20%), Zweden (20%), VK (15%).

V Frankrijk, Zuid-Korea.

Tabel 6 Belastingverdrag Nederland - Zambia 2015¹

	Bronbelastingtarief belastingverdrag	Bronbelastingtarief nationaal
Dividend – <i>deelname</i>	5	20
Interest – <i>algemeen</i> (%)	10	20
Royalty's (%)	7,5	20

	Aantal OESO-landen hoger	Aantal OESO-landen gelijk	Aantal OESO-landen lager	Gemiddeld OESO-landen
Dividend – <i>deelname</i>	3 ^{II}	6 ^{III}	3 ^{IV}	6%
Interest – <i>algemeen</i>	2 ^V	9 ^{VI}	1 ^{VII}	10%
Royalty's	8 ^{VIII}	0	4 ^{IX}	8,75%

I International Bureau for Fiscal Documentation, 2020, *Tax Treaty Database*, <https://www.ibfd.org/IBFD-Products/Tax-Treaties-Database>; PriceWaterhouseCooper, 2020, *Zambia - Corporate - Withholding taxes, Worldwide Tax Summaries*, <http://taxsummaries.pwc.com/ID/zambia-Corporate-Withholding-taxes>

II Canada (15%), Denemarken (15%), Ierland (7,5%)

III Finland, Duitsland, Italië, Noorwegen, Zweden, VK.

IV Japan (0%), Zwitserland (5%), Frankrijk (0%).

V Canada (15%), Finland (15%).

VI Denemarken, Duitsland, Ierland, Italië, Japan, Noorwegen, Zweden, VK, Zwitserland (10%).

VII Frankrijk (0%).

VIII Canada (15%), Denemarken (15%), Duitsland (10%), Ierland (10%), Italië (10%), Japan (10%), Noorwegen (10%), Zweden (10%).

IX Finland (5%), VK (5%), Zwitserland (5%), Frankrijk (0%).

Tabel 7 Belastingverdrag Nederland - Malawi 2015¹

	Bronbelastingtarief belastingverdrag	Bronbelastingtarief nationaal
Dividend – <i>deelname</i>	5	15
Interest – <i>algemeen</i> (%)	10	15
Royalty's (%)	5	15

	Aantal OESO-landen hoger	Aantal OESO-landen gelijk	Aantal OESO-landen lager	Gemiddeld OESO-landen
Dividend – <i>deelname</i>	0	1 ^{II}	4 ^{III}	1%
Interest – <i>algemeen</i>	0	1 ^{IV}	4 ^V	2%
Royalty's	0	1 ^{VI}	4 ^{VII}	1%

I International Bureau for Fiscal Documentation, 2020, *Tax Treaty Database*, <https://www.ibfd.org/IBFD-Products/Tax-Treaties-Database>; PriceWaterhouseCooper, 2020, *Malawi - Corporate - Withholding taxes, Worldwide Tax Summaries*, <http://taxsummaries.pwc.com/ID/malawi-Corporate-Withholding-taxes>

II Noorwegen (5%)

III Frankrijk (0%), Zweden (0%), Zwitserland (0%), VK (0%).

IV Noorwegen (10%).

V Frankrijk (0%), Zweden (0%), Zwitserland (0%), VK (0%).

VI Noorwegen (5%).

VII Frankrijk (0%), Zweden (0%), Zwitserland (0%), VK (0%).

Tabel 8 Belastingverdrag Nederland - Ethiopië 2012¹

	Bronbelastingtarief belastingverdrag	Bronbelastingtarief nationaal
Dividend – <i>deelname</i>	5	10
Interest – <i>algemeen</i> (%)	5	10
Royalty's (%)	5	5

	Aantal OESO-landen hoger	Aantal OESO-landen gelijk	Aantal OESO-landen lager	Gemiddeld OESO-landen
Dividend – <i>deelname</i>	5 ^{II}	5 ^{III}	0	7,5%
Interest – <i>algemeen</i>	7 ^{IV}	3 ^V	0	8,25%
Royalty's	4 ^{VI}	6 ^{VII}	0	6,75%

- I International Bureau for Fiscal Documentation, 2020, *Tax Treaty Database*, <https://www.ibfd.org/IBFD-Products/Tax-Treaties-Database>
- II Tsjechië (10%), Italië (10%), Polen (10%), Turkije (10%), VK (10%).
- III Frankrijk (5%), Ierland (5%), Israël (5%), Zuid-Korea (5%), Portugal (5%).
- IV Tsjechië (10%), Israël (10%), Italië (10%), Polen (10%), Portugal (10%), Turkije (10%), Zuid-Korea (7,5%).

- V Frankrijk (5%), Ierland (5%), VK (5%).
- VI Tsjechië (10%), Polen (10%), Turkije (10%), VK (7,5%).
- VII Frankrijk (5%), Ierland (5%), Israël (5%), Italië (5%), Zuid-Korea (5%), Portugal (5%).

Tabel 9 Belastingverdrag Nederland - India 2012¹

	Bronbelastingtarief belastingverdrag	Bronbelastingtarief nationaal
Dividend – <i>deelname</i>	5 ^{II}	10
Interest – <i>algemeen</i> (%)	10	20
Royalty's (%)	10	10

	Aantal OESO-landen hoger	Aantal OESO-landen gelijk	Aantal OESO-landen lager	Gemiddeld OESO-landen
Dividend – <i>deelname</i>	29 ^{III}	3 ^{IV}	0	11,1%
Interest – <i>algemeen</i>	9 ^V	23 ^{VI}	0	11,4%
Royalty's	8 ^{VII}	24 ^{VIII}	0	11,6%

- I International Bureau for Fiscal Documentation, 2020, *Tax Treaty Database*, <https://www.ibfd.org/IBFD-Products/Tax-Treaties-Database>; PriceWaterhouseCooper, 2020, *India - Corporate - Withholding taxes, Worldwide Tax Summaries*, <http://taxsummaries.pwc.com/ID/India-Corporate-Withholding-taxes>
- II Er is sprake van een Most-Favored-Nation clause voor alle passieve inkomsten. Aangezien het OESO-land Slovenië een bronbelasting van 5% heeft op deelnemingsdividenden zal de Nederlandse bronbelasting op basis van de MFN-clausule ook naar 5% verlaagd worden.
- III Australië (15%), België (15%), Canada (15%), Denemarken (15%), Italië (15%), Zuid-Korea (15%), Nieuw-Zeeland (15%), Spanje (15%), Turkije (15%), Oostenrijk (10%), Tsjechië (10%), Estland (10%), Finland (10%), Duitsland (10%), Hongarije (10%), IJsland (10%), Ierland (10%), Israël (10%), Japan (10%), Letland (10%), Luxemburg (10%), Mexico (10%), Noorwegen (10%), Polen (10%), Portugal (10%), Zweden (10%), Zwitserland (10%), VK (10%), VS (15%).
- IV Litouwen, Slovenië, Frankrijk.

- V Australië (15%), België (15%), Canada (15%), Italië (15%), Spanje (15%), Turkije (15%), VS (15%), VK (15%), Denemarken (15%).
- VI Oostenrijk (10%), Tsjechië (10%), Estland (10%), Finland (10%), Frankrijk (10%), Duitsland (10%), Hongarije (10%), IJsland (10%), Ierland (10%), Israël (10%), Japan (10%), Zuid-Korea (10%), Letland (10%), Luxemburg (10%), Mexico (10%), Noorwegen (10%), Polen (10%), Portugal (10%), Slovenië (10%), Zweden (10%), Zwitserland (10%), Litouwen (10%), Nieuw-Zeeland (10%).
- VII Australië (15%), Canada (15%), Denemarken (20%), Italië (20%), Polen (15%), Turkije (15%), VK (15%), VS (15%).
- VIII Oostenrijk (10%), België (10%), Tsjechië (10%), Estland (10%), Finland (10%), Duitsland (10%), Hongarije (10%), IJsland (10%), Ierland (10%), Israël (10%), Japan (10%), Letland (10%), Litouwen (10%), Luxemburg (10%), Mexico (10%), Nieuw Zeeland (10%), Noorwegen (10%), Portugal (10%), Slovenië (10%), Spanje (10%), Zweden (10%), Zwitserland (10%), Zuid-Korea (10%), Frankrijk (10%).

Tabel 10 Belastingverdrag Nederland - Oezbekistan 2017¹

	Bronbelastingtarief belastingverdrag	Bronbelastingtarief nationaal
Dividend – <i>deelname</i>	0 ^{II}	10
Interest – <i>algemeen</i> (%)	0 ^{III}	10
Royalty's (%)	0 ^{IV}	20

	Aantal OESO-landen hoger	Aantal OESO-landen gelijk	Aantal OESO-landen lager	Gemiddeld OESO-landen
Dividend – <i>deelname</i>	23 ^V	1 ^{VI}	0	6,7%
Interest – <i>algemeen</i>	24 ^{VII}	0	0	7,6%
Royalty's	23 ^{VIII}	1 ^{IX}	0	7,2%

I International Bureau for Fiscal Documentation, 2020, *Tax Treaty Database*, <https://www.ibfd.org/IBFD-Products/Tax-Treaties-Database>; PriceWaterhouseCooper, 2020, *Uzbekistan - Corporate - Withholding taxes, Worldwide Tax Summaries*, <http://taxsummaries.pwc.com/ID/Republic-of-Uzbekistan-Corporate-Withholding-taxes>

II (VII. Ad Article 10): "Notwithstanding the provisions of subparagraph a) of paragraph 2 of Article 10 of the Convention, as long as, under the provisions of the Netherlands Company Tax Act and the future amendments thereto, a company which is a resident of the Netherlands is not charged to Netherlands company tax with respect to dividends the company receives from a company which is a resident of Uzbekistan, the percentage provided for in that subparagraph shall be reduced to zero per cent." (Rijksoverheid, 2017, Protocol tot wijziging van het Verdrag tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Republiek Oezbekistan tot het vermijden van dubbele belasting en het voorkomen van het ontaan van belasting met betrekking tot belastingen naar het inkomen en naar het vermogen, met protocol, ondertekend op 18 oktober 2001, <https://verdragenbank.overheid.nl/nl/Verdrag/Details/012961>)

III (X. Ad Articles 11 and 12): "Notwithstanding the provisions of paragraph 2 of Article 11 and paragraph 2 of Article 12 of the Convention, if and as long as the Netherlands, under its national legislation, levies no withholding tax on interest or royalties paid to a resident of Uzbekistan,

the percentage provided for in paragraph 2 of Article 11 or paragraph 2 of Article 12 of the Convention, as the case may be, shall be reduced to zero percent." (Ibid).

IV Ibid.

V Griekenland (8%), Hongarije (10%), Israël (10%), Italië (10%), Japan (15%), Letland (10%), Litouwen (10%), Slovenië (8%), Turkije (10%), Oostenrijk (5%), België (5%), Canada (5%), Tsjechië (5%), Estland (5%), Finland (5%), **Frankrijk** (5%), Duitsland (5%), Ierland (5%), Luxemburg (5%), Polen (5%), Zuid-Korea (5%), Zwitserland (5%), VK (5%).

VI Spanje (0%),

VII Oostenrijk (10%), België (10%), Canada (10%), Griekenland (10%), Hongarije (10%), Israël (10%), Letland (10%), Litouwen (10%), Luxemburg (10%), Polen (10%), Japan (10%), Turkije (10%), Tsjechië (5%), Estland (5%), Finland (5%), **Frankrijk** (5%), Duitsland (5%), Ierland (5%), Italië (5%), Slovenië (8%), Zuid-Korea (5%), Spanje (5%), Zwitserland (5%), **VK** (5%).

VIII Canada (10%), Tsjechië (10%), Estland (10%), Hongarije (10%), Israël (10%), Japan (10%), Letland (10%), Litouwen (10%), Polen (10%), Slovenië (10%), Turkije (10%), Oostenrijk (5%), België (5%), Finland (5%), Duitsland (5%), Griekenland (8%), Ierland (5%), Italië (5%), Luxemburg (5%), Zuid-Korea (5%), Spanje (5%), Zwitserland (5%), **VK** (5%).

IX **Frankrijk** (0%),

Tabel 11 Belastingverdrag Nederland - Ghana 2017¹

	Bronbelastingtarief belastingverdrag	Bronbelastingtarief nationaal
Dividend – <i>deelname</i>	5	8
Interest – <i>algemeen</i> (%)	8	8
Royalty's (%)	8	15

	Aantal OESO-landen hoger	Aantal OESO-landen gelijk	Aantal OESO-landen lager	Gemiddeld OESO-landen
Dividend – <i>deelname</i>	3 ^{II}	5 ^{III}	0	5,9%
Interest – <i>algemeen</i>	6 ^{IV}	1 ^V	1 ^{VI}	9,7%
Royalty's	4 ^{VII}	4 ^{VIII}	0	9,3%

I International Bureau for Fiscal Documentation, 2020, *Tax Treaty Database*, <https://www.ibfd.org/IBFD-Products/Tax-Treaties-Database>; PriceWaterhouseCooper, 2020, *Ghana - Corporate - Withholding taxes, Worldwide Tax Summaries*, <http://taxsummaries.pwc.com/ID/Ghana-Corporate-Withholding-taxes>

II Frankrijk (7,5%), Ierland (7%), VK (7,5%).

III België, Denemarken, Duitsland, Italië, Zwitserland.

IV België (10%), Frankrijk (10%), Duitsland (10%), Italië (10%), Zwitserland (10%), VK (12,5%).

V Denemarken (8%).

VI Ierland (7%).

VII België (10%), Frankrijk (10%), Italië (10%), VK (12,5%).

VIII Denemarken, Duitsland, Ierland, Zwitserland.

Analyse

Ligt het OESO-gemiddelde significant⁵⁵ hoger (rood), gelijk (lichtgroen) of lager (donkergroen) dan het met Nederland overeengekomen bronbelastingtarief?

Land	Dividend	Interest	Royalty's
Oekraïne	lichtgroen	donkergroen	lichtgroen
Indonesië	rood	lichtgroen	rood
Kenia	rood	rood	rood
Zambia	rood	lichtgroen	rood
Malawi	donkergroen	donkergroen	donkergroen
Ethiopië	rood	rood	rood

Zijn er meer OESO-landen die een hoger tarief (rood), of een lager tarief hebben (donkergroen)? Of hebben de meeste landen hetzelfde tarief (lichtgroen)?

Land	Dividend	Interest	Royalty's
Oekraïne	lichtgroen	lichtgroen	lichtgroen
Indonesië	rood	lichtgroen	lichtgroen
Kenia	rood	rood	rood
Zambia	lichtgroen	lichtgroen	rood
Malawi	donkergroen	donkergroen	donkergroen
Ethiopië	lichtgroen	rood	lichtgroen

Discussie

In totaal zijn er sinds 2011 met zes ontwikkelingslanden nieuwe belastingverdragen afgesloten, dan wel heronderhandeld. Voor drie landen (Ghana, Oezbekistan en India) is er een beperkt wijzigingsprotocol afgesloten. Uit de analyse blijkt dat de bronbelastingtarieven op rente, royalty's en/of deelnemingsdividenden bij vier van de zes belastingverdragen lager ligt dan het gemiddelde tarief van OESO-landen en het desbetreffende ontwikkelingsland. Dit betreft de belastingverdragen met Indonesië, Kenia, Zambia en Ethiopië.

De toezegging van de NFV 2011, dat Nederland "ten aanzien van ontwikkelingslanden bereid [is] akkoord te gaan met hogere bronheffingen dan in relatie met meer ontwikkelde landen, met dien verstande dat Nederland een min of meer gelijkwaardig resultaat wil als in de verdragen van dat ontwikkelingsland met vergelijkbare meer ontwikkelde landen" wordt in de meeste sinds 2011 afgesloten belastingverdragen met ontwikkelingslanden niet gematerialiseerd.

Nederland lijkt ten aanzien van het verdragsbeleid met ontwikkelingslanden op twee pilaren te steunen. Enerzijds

staat beschreven in de NFV 2011 dat Nederland ontwikkelingslanden hogere heffingsrechten wil aanbieden. Anderzijds, zo blijkt ook uit de nota's van toelichting bij de belastingverdragen, dringt Nederland toch vaak aan op zo laag mogelijke bronbelastingtarieven, in lijn met haar verdragsbeleid ten aanzien van 'ontwikkelde landen'. Zo staat bijvoorbeeld in de memorie van toelichting bij het belastingverdrag met Kenia⁵⁶ beschreven: "Bronbelasting op deelnemingsdividenden toegestaan: nee."

Naast deze zes belastingverdragen zijn ook de drie belastingverdragen met Ghana, Oezbekistan en India meegenomen in dit onderzoek. Hierbij dient te worden opgemerkt dat deze verdragen maar beperkt zijn aangepast, waardoor het onduidelijk blijft of de bepalingen van de NFV 2011 van toepassing zijn. Dit is met name van belang voor het belastingverdrag met Oezbekistan en India.

In het belastingverdrag met Oezbekistan is een bepaling opgenomen die maakt dat, zolang Nederland geen bronbelasting heft op deelnemingsdividenden, rente en royalties, er aan de zijde van Oezbekistan ook geen bronbelasting mag worden geheven.⁵⁷ In het belastingverdrag met India

is een MFN-clausule opgenomen, die maakt dat het effectieve bronbelastingtarief in het verdrag tussen Nederland en India overeen dient te komen met het laagste overeengekomen tarief tussen India en een ander OESO-land.⁵⁸ Wanneer Nederland belastingverdragen wil onderhandelen vanuit de geest van de NFV 2011, is het opmerkelijk te noemen dat dergelijke, haaks op de NFV 2011 staande bepalingen, blijven bestaan.

Nederland blijft, ten aanzien van bronbelastingen, koploper in de zogenoemde internationale 'race naar de bodem'. Dit leidt niet alleen tot beperkte heffingsrechten voor ontwikkelingslanden op vergoedingen op investeringen vanuit Nederland, maar werkt ook ongewenst gebruik van Nederlandse belastingverdragen in de hand. Daarbij heeft het ook een effect op andere landen. Frankrijk kent bijvoorbeeld een MFN-clausule in het verdrag met Kenia. Door het bronbelastingtarief van 0% op deelnemingsdividenden, zoals overeengekomen in het belastingverdrag tussen Nederland en Kenia⁵⁹, zal het geldende bronbelastingtarief op transacties van deelnemingsdividenden tussen Frankrijk en Kenia ook van 8% naar 0% gaan. De verdragsinzet van Nederland leidt vaak tot een verdere verlaging van het 'level playing field', wat een impuls geeft aan andere landen om hier in mee te gaan.

De mogelijkheid tot democratische controle op de naleving van de NFV 2011 ten aanzien van (her)onderhandelde belastingverdragen is zeer beperkt. Belastingverdragen worden, wanneer ze reeds door de vertegenwoordigers van beide landen zijn ondertekend, als 'fait accompli' aan het Nederlandse parlement ter goedkeuring aangeboden.

Ook het 'Toetschema Standaardcriteria Fiscaal Verdragsbeleid' dat met het belastingverdrag wordt meegestuurd, biedt weinig houvast. De belofte van de NFV 2011 dat Nederland "ten aanzien van ontwikkelingslanden bereid [is] akkoord te gaan met hogere bronheffingen dan in relatie met meer ontwikkelde landen, met dien verstande dat Nederland een min of meer gelijkwaardig resultaat wil als in de verdragen van dat ontwikkelingsland met vergelijkbare meer ontwikkelde landen" wordt in het toetsingschema als volgt vertaald: "Bronbelasting op deelnemingsdividenden toegestaan" en "Bronbelasting op interest & royalty's toegestaan", waarbij deze deze met "ja, deels, nee of n.v.t." worden beoordeeld.⁶⁰

In de loop van 2020 is een nieuwe NFV aan het parlement aangeboden. Ook in deze NFV wordt de 'bijzondere' positie van ontwikkelingslanden meegenomen: "Nederland neemt de bijzondere positie van ontwikkelingslanden nadrukkelijk in ogenschouw. Dit komt onder meer tot uitdrukking in de relatief hogere bronheffingen op

dividenden, renten en royalty's die Nederland in relatie met ontwikkelingslanden bereid is overeen te komen."

Opnieuw wordt opgemerkt: "Daarnaast geldt als algemeen uitgangspunt dat het voor Nederland relevant is wat een land in belastingverdragen met andere vergelijkbare (West-Europese) landen overeenkomt."

Ook op basis van de nieuwe NFV 2020 is de kans groot dat Nederland in de meeste gevallen belastingverdragen met bronbelastingtarieven blijft afsluiten die lager zijn dan de andere West-Europese landen hebben afgesloten met ontwikkelingslanden. Om dit te voorkomen dient Nederland een duidelijker uitgangspunt te formuleren in het belastingbeleid ten aanzien van ontwikkelingslanden. Om hiertoe te komen kan bijvoorbeeld het gemiddelde bronbelastingtarief, dat West-Europese landen hebben afgesloten met ontwikkelingslanden, ten aanzien van rente, royalty's en (deelnemings)dividenden als ondergrens genomen worden. Op die manier kunnen de uitgangspunten van het beleid van de Nederlandse overheid beter gecontroleerd worden.

Conclusie

De bronbelastingtarieven die Nederland is overeengekomen in de sinds 2011 met ontwikkelingslanden (her)onderhandelde belastingverdragen, liggen in de meeste gevallen onder het OESO-gemiddelde. Voor de meeste, sinds 2011 (her)onderhandelde belastingverdragen met ontwikkelingslanden geldt dat maar in beperkte mate heffingsrechten over het economische verkeer tussen beide landen worden toegekend aan ontwikkelingslanden.

Het uitgangspunt van de NFV 2011 dat Nederland "ten aanzien van ontwikkelingslanden bereid [is] akkoord te gaan met hogere bronheffingen dan in relatie met meer ontwikkelde landen, met dien verstande dat Nederland een min of meer gelijkwaardig resultaat wil als in de verdragen van dat ontwikkelingsland met vergelijkbare meer ontwikkelde landen" wordt in veel gevallen niet gematerialiseerd. Hierdoor blijft Nederland maar beperkt heffingsrechten toekennen aan ontwikkelingslanden en versterkt het de 'internationale race naar de bodem'. Ook de aantrekkingskracht voor internationale investeerders om de Nederlandse belastingverdragen te gebruiken om belasting te ontwijken, blijft hiermee bestaan.

Als Nederland rekening wil houden met de specifieke wensen van ontwikkelingslanden moet het:

- In de verdragsonderhandelingen met ontwikkelingslanden niet aandringen op bronbelastingtarieven die lager zijn dan het gemiddelde bronbelastingtarief in de verdragen die West-Europese landen hebben afgesloten met dit land.

- Het VN-modelverdrag altijd hanteren als uitgangspunt voor de onderhandelingen met ontwikkelingslanden. Dit verdrag biedt meer heffingsrechten aan het ontwikkelingsland dan het nu door Nederland gebruikte OESO-modelverdrag.
- Actief ontwikkelingslanden benaderen om onevenwichtige en restrictieve belastingverdragen, die in het verleden zijn afgesloten, te heronderhandelen. Dit betreft bijvoorbeeld de belastingverdragen met Oezbekistan en India. Nederland dient deze landen

vervolgens hogere en meer uitgebreide heffingsrechten aan te bieden. Het is goed dat Nederland anti-misbruikbepalingen aanbiedt aan ontwikkelingslanden, maar dit is een gedeeltelijke oplossing zolang Nederland in blijft zetten op lage bronbelastingtarieven. Een antimisbruikbepaling gaat hieraan voorbij en legt de verantwoordelijkheid om misbruik te signaleren en aan te pakken bij het ontwikkelingsland dat juist vaak de capaciteit ontbeert om hier tegen op te treden.

Onderzoek IBFD 2013

In de inleiding van dit onderzoek werd het onderzoek genoemd dat het IBFD in 2013 deed naar het risico op onbedoeld gebruik van Nederlandse belastingverdragen met ontwikkelingslanden. In dat kader⁶¹ zijn de belastingverdragen tussen Nederland en Bangladesh, de Filipijnen, Ghana, Oeganda en Zambia (en tot op zekere hoogte Kenia) vergeleken met de belastingverdragen tussen deze landen en de referentielanden België, China, Duitsland, Frankrijk, Ierland, India, Mauritius, Verenigd Koninkrijk en Zwitserland. Op basis van deze selectie kwamen de auteurs tot de conclusie dat de vijf Nederlandse verdragen met de armste ontwikkelingslanden weinig afwijken van de verdragen die deze ontwikkelingslanden met de referentielanden hebben gesloten.

De twee belangrijkste redenen waarom de conclusies van dit rapport afwijken van het IBFD-rapport worden hieronder toegelicht.

De eerste belangrijke reden gaat over de selectie van landen voor het IBFD-onderzoek. In het IBFD-rapport zijn de belastingverdragen met de vijf armste landen onderzocht. In dit onderzoek zijn, in lijn met NFV 2011, alle sinds 2011 (her)onderhandelde belastingverdragen

met ontwikkelingslanden onderzocht. Dit betekent dat van de vijf door de IBFD onderzochte belastingverdragen tussen Nederland en ontwikkelingslanden alleen Ghana en Zambia in dit onderzoek mee zijn genomen.

Ook de 'referentiegroep' van dit onderzoek verschilt sterk met de referentiegroep van het IBFD. Voor het IBFD-onderzoek is een selecte referentiegroep genomen die sterkt afwijkt van de referentiegroep voor dit onderzoek. In de selectiegroep van het IBFD staan veel landen (Ierland, Mauritius, Verenigd Koninkrijk en Zwitserland) die algemeen bekend staan als schakels in de internationale keten van belastingontwijking.⁶² Het is dan ook niet opmerkelijk, dat Nederland als doorsluisland voor multinationals, weinig afwijkt wanneer het zich vergelijkt met andere algemeen bekendstaande doorsluislanden.

Een tweede reden waarom de conclusies afwijken, is de onderzoeksvraag die centraal staat. Het IBFD-onderzoek had tot doel "het risico op onbedoeld gebruik van Nederlandse belastingverdragen met ontwikkelingslanden in kaart te brengen". Dit onderzoek heeft tot doel de bronbelastingtarieven in de, sinds 2011, (her)onderhandelde belastingverdragen met ontwikkelingslanden te vergelijken met het verdragsbeleid zoals uitgestippeld in de NFV 2011.

Annex

Inzet verdragspartners tijdens onderhandelingen⁶³

Oekraïne: "Ook is opgemerkt dat vanuit Oekraïne vooral de wens bestond om hogere bronheffingstarieven in het Verdrag op te nemen, in lijn met het actuele verdragsbeleid van Oekraïne."⁶⁴

Indonesië: "Het is vaste Nederlandse verdragsinzet te streven naar een vrijstelling voor dividendbelasting in ondernemingsstructuren om daarmee dubbele belasting over winsten binnen een concern te voorkomen. Voor pensioenfondsen zet Nederland ook in op een vrijstelling om het Nederlandse beleid inzake pensioenfondsen – vrijgestelde opbouw, belaste uitkeringen – niet te door kruisen. In de NFV 2011 is wel opgemerkt dat Nederland bereid is aan ontwikkelingslanden meer ruimte te geven voor het inhouden van bronbelastingen. Het bereikte resultaat past binnen die kaders."⁶⁵

Kenia: "Bronbelasting op deelnemingsdividenden toegestaan: nee."⁶⁶

"Onderdeel a sluit aan bij het geformuleerde beleid in onderdeel 2.7.1. van de NFV 2011 om economisch dubbele belasting op vennootschapsniveau te voorkomen. Ook Kenia voorzag het probleem van economische dubbele belasting en stemde daarom in met deze bepaling."⁶⁷

"Op suggestie van Nederland heeft Kenia daarom de mogelijkheid open gehouden om in de toekomst op het niveau van de bevoegde autoriteiten afspraken te maken over een bronstaatvrijstelling voor het gebruik van agrarische of milieuvriendelijke technieken. Dit is vastgelegd in artikel XVI van het Protocol."⁶⁸

Zambia: "Vanuit dit perspectief heeft Zambia ingestemd met een (bescheiden) verlaging van het bronheffingstarief van 10% naar 7,5%."⁶⁹

Malawi: "De inzet van Malawi was gericht op het vasthouden aan bronbelastingen, waarvoor het Malawische verdragsmodel voornamelijk aanknoopte bij het VN-modelverdrag 2011."⁷⁰

"Op grond van het derde lid bedraagt het maximumpercentage dat het bronland mag heffen 5% indien de uiteindelijk gerechtigde een in de andere staat gevestigde vennootschap is die direct minimaal 10% van de aandelen in de dividend uitkerende vennootschap bezit. Een verdere verlaging tot een nultarief, conform onderdeel 2.7.1. van de NFV 2011, was voor Malawi niet acceptabel en gezien de achtergrond van Malawi als ontwikkelingsland heeft Nederland hierop ook verder niet aangedrongen. Het overeengekomen tarief van 5% stemt overeen met het tarief voor deelnemingsdividenden dat Malawi conform zijn huidige verdragsbeleid pleegt op te nemen in verdragen."⁷¹

Ethiopië: "Het overeengekomen tarief van 5% stemt overeen met het tarief voor deelnemingsdividenden dat Ethiopië conform zijn huidige verdragsbeleid pleegt op te nemen in verdragen."⁷²

"Met het opnemen van het maximumpercentage van 5% in het tweede lid is gewaarborgd dat Ethiopië zijn nationaal-rechtelijke bronheffing van 5% kan blijven effectueren in geval van interestbetalingen aan uiteindelijk gerechtigden in Nederland."⁷³

Eindnoten

- 1 Een nieuwe Notitie Fiscaal Verdragsbeleid is reeds in 2018 aangekondigd en in juni 2020 naar de Tweede Kamer gestuurd.
- 2 Ministerie van Financiën, *Verdragen op het gebied van directe belastingen per 1 april 2020*, <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/belastingverdragen>
- 3 Ontwikkelingslanden: Er bestaat geen eenduidige definitie voor ontwikkelingslanden. Voor de bepaling van ontwikkelingslanden in het kader van de Notitie Fiscaal Verdragsbeleid wordt naar de lijst van landen gekeken dat 'Official Development Assistance' krijgt (categorie 'upper middle-income countries' uitgesloten). Dit is in lijn met de definitie die het Ministerie van Financiën gebruikt voor ontwikkelingslanden in het kader van NFV 2011.
- 4 Ministerie van Financiën, 2011, *Notitie Fiscaal Verdragsbeleid 2011*, <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/blg-99875>
- 5 Rijksoverheid, 2015, *Protocol tot wijziging van het Verdrag tussen de Regering van het Koninkrijk der Nederlanden en de Regering van de Republiek Indonesië tot het vermijden van dubbele belasting en het voorkomen van het ontgaan van belasting met betrekking tot belastingen naar het inkomen, en het protocol daarbij, ondertekend te Jakarta op 29 januari 2002*, <https://verdragenbank.overheid.nl/nl/Verdrag/Details/012535>
- 6 Rijksoverheid, 2015, *Verdrag tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Republiek Kenia tot het vermijden van dubbele belasting en het voorkomen van het ontgaan van belasting met betrekking tot belastingen naar het inkomen*, <https://verdragenbank.overheid.nl/nl/Verdrag/Details/009961>
- 7 Rijksoverheid, 2015, *Verdrag tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Republiek Zambia tot het vermijden van dubbele belasting en het voorkomen van het ontgaan van belasting met betrekking tot belastingen naar het inkomen*, <https://verdragenbank.overheid.nl/nl/Verdrag/Details/012948>
- 8 Rijksoverheid, 2015, *Verdrag tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Republiek Malawi tot het vermijden van dubbele belasting en het voorkomen van het ontgaan van belasting met betrekking tot belastingen naar het inkomen*, <https://verdragenbank.overheid.nl/nl/Verdrag/Details/012876>
- 9 Rijksoverheid, 2014, *Protocol tot wijziging van het Verdrag tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Federale Democratische Republiek Ethiopië tot het vermijden van dubbele belasting en het voorkomen van het ontgaan van belasting met betrekking tot belastingen naar het inkomen*, <https://verdragenbank.overheid.nl/nl/Verdrag/Details/012963>
- 10 Rijksoverheid, 2018, *Protocol tot wijziging van het Verdrag tussen het Koninkrijk der Nederlanden en Oekraïne tot het vermijden van dubbele belasting en het voorkomen van het ontgaan van belasting met betrekking tot belastingen naar het inkomen en naar het vermogen*, <https://verdragenbank.overheid.nl/nl/Verdrag/Details/012960>
- 11 Rijksoverheid, 2017, *Protocol tot wijziging van het Verdrag tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Republiek Oezbekistan tot het vermijden van dubbele belasting en het voorkomen van het ontgaan van belasting met betrekking tot belastingen naar het inkomen en naar het vermogen, met protocol, ondertekend op 18 oktober 2001*, <https://verdragenbank.overheid.nl/nl/Verdrag/Details/012961>
- 12 Rijksoverheid, 2012, *Protocol tot wijziging van de Overeenkomst tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Republiek India tot het vermijden van dubbele belasting en het voorkomen van het ontgaan van belasting met betrekking tot belastingen naar het inkomen en naar het vermogen, met protocol, ondertekend te New Delhi op 30 juli 1988*, <https://verdragenbank.overheid.nl/nl/Verdrag/Details/012534>
- 13 Rijksoverheid, 2017, *Protocol tot wijziging van het Verdrag tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Republiek Ghana tot het vermijden van dubbele belasting en het voorkomen van het ontgaan van belasting met betrekking tot belastingen naar het inkomen en naar vermogenswinsten*, <https://verdragenbank.overheid.nl/nl/Verdrag/Details/012951>
- 14 Orbitax (onbekend), *Ghana - Netherlands: Protocol to Tax Treaty between Ghana and the Netherlands has Entered into Force*, <https://www.orbitax.com/news/archive.php/Protocol-to-Tax-Treaty-between-35231>; Orbitax (onbekend), *the Netherlands – Uzbekistan, Protocol to Tax Treaty between Netherlands and Uzbekistan to Enter into Force*, <https://orbitax.com/news/archive.php/Protocol-to-Tax-Treaty-between-29623>; Orbitax (onbekend): *India – the Netherlands: Protocol to treaty between Netherlands and India – details*, <https://www.orbitax.com/news/archive.php/Protocol-to-treaty--between-Ne-2675>
- 15 Rijksoverheid (2012), *Protocol tot wijziging van het Verdrag tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Republiek India tot het vermijden van dubbele belasting en tot het voorkomen van het ontgaan van belasting inzake belastingen naar het inkomen en naar het vermogen, met protocol ondertekend te New Delhi op 30 juli 1988; 's-Gravenhage, 10 mei 2012*, <https://verdragenbank.overheid.nl/nl/Verdrag/Details/012534>; Rijksoverheid (2017), *Protocol tot wijziging van het Verdrag tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Republiek Oezbekistan tot het vermijden van dubbele belasting en het voorkomen van het ontgaan van belasting met betrekking tot belastingen naar het inkomen en naar het vermogen, met protocol, ondertekend op 18 oktober 2001; 's-Gravenhage, 6 februari 2017*, <https://verdragenbank.overheid.nl/nl/Verdrag/Details/012961>; Rijksoverheid (2017), *Protocol tot wijziging van het Verdrag tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Republiek Ghana tot het vermijden van dubbele belasting en het voorkomen van het ontgaan van belasting met betrekking tot belastingen naar het inkomen en naar vermogenswinsten; Accra, 10 maart 2017*, <https://verdragenbank.overheid.nl/nl/Verdrag/Details/012951>
- 16 Centraal Planbureau, 2013, *De economische betekenis van bilaterale belastingverdragen*, CPB Policy Brief 2013/07, <https://www.cpb.nl/sites/default/files/publicaties/download/cpb-achtergronddocument-de-economische-betekenis-van-bilaterale-belastingverdragen.pdf>
- 17 Hearson, M., 2018, "When Do Developing Countries Negotiate Away Their Corporate Tax Base?", *Journal of International Development*, 30 (2), Special Issue: Fiscal Policy, State Building and Economic Development, 233-255, <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/abs/10.1002/jid.3351>
- 18 McGauran, K., 2013, *Should the Netherlands Sign Tax Treaties with Developing Countries? SOMO*, <https://www.somo.nl/should-the-netherlands-sign-tax-treaties-with-developing-countries/>
- 19 Egger, P., Larch, M., Pfaffermayr, M., & Winner, H., 2006, "The impact of endogenous tax treaties on foreign direct investment: Theory and evidence", *Canadian Journal of Economics*, 39(3), 901-931.; Egger, P., & Merlo, V., 2011, "Statutory corporate tax rates and double-taxation treaties as determinants of multinational firm activity", *FinanzArchiv: Public Finance Analysis*, 67(2), 145-170.; Blonigen, B. A., Oldenski, L., & Sly, N., 2014, "The differential effects of bilateral tax treaties", *American Economic Journal: Economic Policy*, 6(2), 1-18.
- 20 The Platform for Collaboration on Tax, 2020, *Draft Toolkit on Tax Treaty Negotiations*, p. 8, <https://www.tax-platform.org/publications/draft>
- 21 Ministerie van Financiën, 2011, *Notitie Fiscaal Verdragsbeleid 2011*, <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/blg-99875>
- 22 Ministerie van Financiën, 2020, *Notitie Fiscaal Verdragsbeleid 2020*, <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2020/05/29/notitie-fiscaal-verdragsbeleid>
- 23 Ministerie van Financiën, 2011, *Notitie Fiscaal Verdragsbeleid 2011*, <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/blg-99875>
- 24 Ministerie van Financiën, 2016, *Goedkeuring belastingverdrag met Malawi*, Wetsvoorstel, <https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/wetsvoorstellen/detail?cfg=wetsvoorsteldetails&qry=wetsvoorsteI%3A34424>
- 25 Voor de categorie 'vergelijkbare ontwikkelde landen' wordt gekeken naar de 36 OESO-lidstaten. Dit is lijn met de definitie die het Ministerie van Financiën gebruikt voor 'vergelijkbare ontwikkelde landen' in het kader van NFV 2011.

- 26 De reden om louter te kijken naar bronbelasting is omwille van de vergelijkbaarheid. Het vereist andersoortig onderzoek om het overeengekomen begrip 'vaste inrichting' te onderzoeken en om het resultaat hiervan af te zetten tegenover andere belastingverdragen die Nederland heeft afgesloten.
- 27 Sommige belastingverdragen kennen ook specifieke bronbelastingen voor 'technical or management service fees', 'branch profit' en 'rent'. Aangezien dit maar voor een beperkt aantal landen geldt is gekozen om deze categorieën niet mee te nemen in het onderzoek.
- 28 In enkele gevallen worden er geen specifieke bronbelastingen afgesloten in belastingverdragen. Deze belastingverdragen worden buiten beschouwing gelaten.
- 29 Belastingdienst (2020), *Ontvanger dividend in het buitenland: teruggaaf dividendbelasting*, https://www.belastingdienst.nl/wps/wcm/connect/bldcontentnl/belastingdienst/zakelijk/winst/dividendbelasting/als_u_dividend_ontvangt/ontvanger_dividend_in_buitenland_teruggaaf_dividendbelasting/
- 30 In veel gevallen wordt het deelnemingspercentage tussen de 5% en 25% van het aandelenkapitaal gesteld.
- 31 United Nations, 2011, *United Nations Model Double Taxation Convention between Developed and Developing Countries*, <https://www.un.org/development/desa/capacity-development/tools/tool/united-nations-model-double-taxation-convention-between-developed-and-developing-countries-2011/>
- 32 International Bureau for Fiscal Documentation, 2013, *Onderzoek belastingverdragen met ontwikkelingslanden*, <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/blg-247787.pdf>
- 33 Ook andere facetten zijn in dit onderzoek aan bod gekomen: Aanwezigheid anti-misbruikbepalingen, analyse van investerings- en kapitaalstromen tussen Nederland en ontwikkelingslanden en een analyse van een aantal geselecteerde rapporten binnen dit thema.
- 34 Ministerie van Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking & Ministerie van Financiën, 2013, *Kabinetsreactie op SEO-rapport Overige Financiële Instellingen en IBFD-rapport ontwikkelingslanden*, <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-25087-60.html>
- 35 Het Nederlandse belastingverdrag met Indonesië kent een dergelijke bepaling. Er geldt een verlaging van bronbelasting (van 10% naar 5%) indien de interest wordt betaald ter zake van een lening met een looptijd van meer dan twee jaar of wordt betaald in verband met de verkoop of afbetaling van nijverheids- of handelsuitrusting of wetenschappelijke uitrusting (Rijksoverheid, 2002, *Verdrag tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Republiek Indonesië tot het vermijden van dubbele belasting en het voorkomen van het ontgaan van belasting met betrekking tot belastingen naar het inkomen, met protocol; Jakarta, 29 januari 2002*, <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/trb-2002-33.HTML>).
- 36 Zo kent het Nederlandse belastingverdrag met Indonesië een uitzondering van bronbelasting op interestbetalingen die gericht zijn aan overheidsinstellingen.
- 37 Een voorbeeld hiervan is het belastingverdrag tussen Spanje en Algerije. In dit verdrag is de algemeen geldende bronbelasting 7%. Deze bronbelasting zal echter worden verhoogd naar 14% wanneer de royalty's betaald worden voor het gebruik van, of het recht om te gebruiken, een kopie van een literair, artistiek of wetenschappelijk werk, inclusief films of films, tapes en andere middelen voor beeld- of geluidsweergave (Overheid Spanje, onbekend, *Convention Between The People's Democratic Republic Of Algeria And The Kingdom Of Spain For The Avoidance Of Double Taxation And The Prevention Of Fiscal Evasion With Respect To Taxes On Income And On Capital*, https://www.hacienda.gob.es/Documentacion/Publico/NormativaDoctrinaTributaria/CDI/BOEIN_Argelia.pdf)
- 38 Ibid.
- 39 United Nations (2020), *Taxation of Services*, Department of Economic and Social Affairs Financing, <https://www.un.org/esa/ffd/tax-committee/taxation-of-services.html>
- 40 OECD, 2004, *Most-Favoured-Nation Treatment in International Investment Law*, OECD Working Papers on International Investment, 2004/02, OECD Publishing. <http://dx.doi.org/10.1787/518757021651>
- 41 International Bureau for Fiscal Documentation, 2020, *Tax Treaty Database*, <https://www.ibfd.org/IBFD-Products/Tax-Treaties-Database>
- 42 Tweede Kamer, 2019, *Verslag van een schriftelijk overleg over het Verdrag tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Democratische Volksrepubliek Algerije tot het vermijden van dubbele belasting met betrekking tot belastingen naar het inkomen en naar het vermogen en het voorkomen van het ontduiken en ontwijken van belasting; Algiers, 9 mei 2018*, <https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/detail?id=2019Z02518&did=2019D05541>
- 43 Algerije, Oekraïne, Indonesië, Kenia, Zambia en Malawi.
- 44 Ghana, Oezbekistan en India.
- 45 Rijksoverheid, 2017, *Protocol tot wijziging van het Verdrag tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Republiek Oezbekistan tot het vermijden van dubbele belasting en het voorkomen van het ontgaan van belasting met betrekking tot belastingen naar het inkomen en naar het vermogen, met protocol, ondertekend op 18 oktober 2001*, <https://verdragenbank.overheid.nl/nl/Verdrag/Details/012961>
- 46 Rijksoverheid (2012), *Protocol tot wijziging van het Verdrag tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Republiek India tot het vermijden van dubbele belasting en tot het voorkomen van het ontgaan van belasting inzake belastingen naar het inkomen en naar het vermogen, met protocol ondertekend te New Delhi op 30 juli 1988; 's-Gravenhage, 10 mei 2012*, <https://verdragenbank.overheid.nl/nl/Verdrag/Details/012534>
- 47 Rijksoverheid (2017), *Protocol tot wijziging van het Verdrag tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Republiek Ghana tot het vermijden van dubbele belasting en het voorkomen van het ontgaan van belasting met betrekking tot belastingen naar het inkomen en naar vermogenswinsten; Accra, 10 maart 2017*, <https://verdragenbank.overheid.nl/nl/Verdrag/Details/012951>
- 48 Er is geen algemeen geldende bronbelasting op royalty's. Er wordt een bronbelasting van 10% geheven op royalty's voor het gebruik van, of voor het recht van gebruik van, een auteursrecht op een werk op het gebied van letterkunde of kunst (waaronder begrepen bioscoopfilms en films of geluidsbanden voor radio of televisie-uitzendingen). Een bronbelasting van 5% geldt voor het gebruik van, of voor het recht van gebruik van, een auteursrecht op een werk op het gebied van wetenschap, een octrooi, een fabrieks- of handelsmerk, een tekening of model, een plan, een geheim recept of een geheime werkwijze, of voor inlichtingen omtrent ervaringen op het gebied van nijverheid, handel of wetenschap.
- 49 Nog niet in werking getreden.
- 50 Nog niet in werking getreden.
- 51 Op grond van protocolbepalingen mag Oezbekistan geen belasting heffen van deelnemingsdividenden (zo lang Nederland de deelnemingsvrijstelling toepast), interest en royalty's (zolang Nederland geen bronbelasting heft op interest- en royaltybetalingen van Nederland naar Oezbekistan (Rijksoverheid, 2017, *Protocol tot wijziging van het Verdrag tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Republiek Oezbekistan tot het vermijden van dubbele belasting en het voorkomen van het ontgaan van belasting met betrekking tot belastingen naar het inkomen en naar het vermogen, met protocol, ondertekend op 18 oktober 2001*, <https://verdragenbank.overheid.nl/nl/Verdrag/Details/012961>)
- 52 Ibid.
- 53 Ibid.
- 54 Er is sprake van een Most-Favored-Nation clause voor alle passieve inkomsten. Aangezien het OESO-land Slovenië een bronbelasting van 5% heeft op deelnemingsdividenden zal de Nederlandse bronbelasting op basis van de MFN-clausule ook naar 5% verlaagd worden.
- 55 Range (+1% versus -1%).

- 56 Rijksoverheid, 2015, *Verdrag tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Republiek Kenia tot het vermijden van dubbele belasting en het voorkomen van het ontgaan van belasting met betrekking tot belastingen naar het inkomen*, <https://verdragenbank.overheid.nl/nl/Verdrag/Details/009961>
- 57 Rijksoverheid, 2017, *Protocol tot wijziging van het Verdrag tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Republiek Oezbekistan tot het vermijden van dubbele belasting en het voorkomen van het ontgaan van belasting met betrekking tot belastingen naar het inkomen en naar het vermogen, met protocol, ondertekend op 18 oktober 2001*, <https://verdragenbank.overheid.nl/nl/Verdrag/Details/012961>
- 58 Rijksoverheid, 2012, *Protocol tot wijziging van de Overeenkomst tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Republiek India tot het vermijden van dubbele belasting en het voorkomen van het ontgaan van belasting met betrekking tot belastingen naar het inkomen en naar het vermogen, met protocol, ondertekend te New Delhi op 30 juli 1988*, <https://verdragenbank.overheid.nl/nl/Verdrag/Details/012534>
- 59 Dit verdrag, ondertekend in 2015, is op moment van schrijven nog niet in werking getreden.
- 60 In het belastingverdrag tussen Nederland en Kenia is het bronbelasting-tarief op deelnemingsdividenden 0. In het toetsingsschema bij dit verdrag staat dan ook geschreven: "Bronbelasting op deelnemingsdividenden toegestaan: Nee".
- 61 Ook andere facetten zijn in het onderzoek aan bod gekomen: Aanwezigheid anti-misbruikbepalingen, analyse van investerings- en kapitaalstromen tussen Nederland en ontwikkelingslanden en een analyse van een aantal geselecteerde rapporten binnen dit thema.
- 62 Jannick Damgaard, Thomas Elkjaer, and Niels Johannesen, 2019, *The rise of phantom investments: Empty corporate shells in tax havens undermine tax collection in advanced, emerging market, and developing economies*, IMF, Finance & Development, September 2019, vol. 56, no. 3; <https://www.imf.org/external/pubs/ft/fandd/2019/09/the-rise-of-phantom-FDI-in-tax-havens-damgaard.htm>; Javier Garcia-Bernardo, Eelke Heemskerk, Frank Takes, Jan Fichtner, 2017, *These five countries are conduits for the world's biggest tax havens*, <https://theconversation.com/these-five-countries-are-conduits-for-the-worlds-biggest-tax-havens-79555>
- 63 Er is geen toelichting gegeven op de onderhandelingsinzet t.a.v. bronbelastingen, op basis van Memorie van Toelichting bij het belastingverdrag en/of de behandeling in het parlement ten aanzien van de beperkte wijzigingsprotocollen bij het belastingverdrag voor de volgende landen: India, Ghana en Oezbekistan.
- 64 Rijksoverheid, 2018, *Schriftelijk overleg wijzigingsprotocol belastingverdrag tussen Nederland en Oekraïne*, <https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/detail?id=2018Z22312&did=2018D56856>
- 65 Rijksoverheid, 2016, *Schriftelijk overleg belastingverdrag tussen Nederland en Indonesië*, <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-34431-2.html>
- 66 Rijksoverheid, 2016, *Memorie van Toelichting - Goedkeuring van het op 22 juli 2015 te Nairobi tot stand gekomen Verdrag tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Republiek Kenia tot het vermijden van dubbele belasting en het voorkomen van het ontgaan van belasting met betrekking tot belastingen naar het inkomen (Trb. 2015, 114 en Trb. 2016, 58)*, <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-34492-3.html>
- 67 Ibid.
- 68 Ibid.
- 69 Rijksoverheid, 2016, *Memorie van toelichting - Goedkeuring van het op 15 juli 2015 te Addis Abeba tot stand gekomen Verdrag tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Republiek Zambia tot het vermijden van dubbele belasting en het voorkomen van het ontgaan van belasting met betrekking tot belastingen naar het inkomen (Trb. 2015, 113 en Trb. 2016, 47)*, <https://www.parlementairemonitor.nl/9353000/1/j9vvij5epmj1ey0/vk55mv7gfaz4>
- 70 Rijksoverheid, 2016, *Memorie van toelichting - Goedkeuring van het op 19 april 2015 te Washington tot stand gekomen Verdrag tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Republiek Malawi tot het vermijden van dubbele belasting en het voorkomen van het ontgaan van belasting met betrekking tot belastingen naar het inkomen (Trb. 2015, 75 en Trb. 2016, 16)*, <https://www.parlementairemonitor.nl/9353000/1/j9vvij5epmj1ey0/vko0gm4v4mzl>
- 71 Ibid.
- 72 Rijksoverheid, 2016, *Toelichtende Nota - Verdrag tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Federale Democratische Republiek Ethiopië tot het vermijden van dubbele belasting en het voorkomen van het ontgaan van belasting met betrekking tot belastingen naar het inkomen, met protocol; Addis Abeba, 10 augustus 2012*, <https://www.parlementairemonitor.nl/9353000/1/j9vvij5epmj1ey0/vj9zix1elmsm>
- 73 Ibid.

Colofon

Auteur: Maarten Hietland

Lay-out: Frans Schupp

Foto: Steve Buissinne, Pixabay

SOMO

Stichting Onderzoek Multinationale Ondernemingen
Centre for Research on Multinational Corporations

Sarphatistraat 30
1018 GL Amsterdam, Nederland
T: +31 (0)20 639 12 91
info@somo.nl
www.somo.nl

Stichting Onderzoek Multinationale Ondernemingen (SOMO) is een onafhankelijke not-for-profit onderzoeks- en netwerkorganisatie. SOMO richt zich op duurzame ontwikkeling, zowel sociaal, ecologisch als economisch. Sinds 1973 onderzoekt SOMO multinationale ondernemingen en de gevolgen van hun activiteiten voor mens en milieu wereldwijd.

Met dank aan SOMO-onderzoeker Jasper van Teeffelen, promovendus Frederik Heitmüller – Universiteit Leiden – en ActionAid voor hun onderzoeksbijdrage.

Power in People

act:onaid

Het Ministerie van Financiën deed een uitgebreide review van dit paper.

Deze publicatie is mogelijk gemaakt door een financiële ondersteuning van de Ford Foundation. De inhoud van de publicatie is de verantwoordelijkheid van SOMO en kan op geen enkele manier worden opgevat als de mening van de Ford Foundation of het Ministerie van Financiën.

